

Protokoll

Fra møte i Faggruppen for plantehelse

Dato: 30.04.13, kl. 11:30 – 15:00
Sted: Bioforsk Plantehelse, Ås
Møteleder: Leif Sundheim

Deltakere:

Fra Faggruppe for plantehelse (Faggruppe 9):

Leif Sundheim (faggruppe- og møteleder), Trond Hofsvang, Anne Marte Tronsmo, Arild Sletten, Halvor Solheim og Bjørn Økland.

Forfall: Trond Rafoss og Christer Magnusson.

Fra Norsk Institutt for Skog og Landskap:

Daniel Flø (tilstede under behandlingen av vurderingen om løvreflisimport i sak 4).

Fra Mattilsynet, hovedkontoret, regelverksavdelingen, seksjon planter, økologi og GM (Ås):
Hilde Paulsen.

Fra Mattilsynet, hovedkontoret, tilsynsavdelingen, seksjon planter og vegetabilsk mat (Ås):
Randi Knudsen og Kåre Willumsen.

Fra sekretariatet til VKM:

Elin Thingnæs Lid (ref.).

1 Velkommen, fravær, habilitet og godgjøring

Leif Sundheim ønsket velkommen til møtet. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile i noen av sakene.

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden. Oppfølging av protokoll.

Protokoll fra forrige møte har ikke blitt skrevet ennå.

Vedtak: Innkalling og dagsorden til dagens møte godkjennes.

3 Saker fra møte i hovedkomiteen

Orientering fra møte i hovedkomiteen

Leif Sundheim ga en kort orientering om noen av sakene fra hovedkomitémøtet 30-31. januar 2013. Protokollen fra møtet ligger ute på vkm.no.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

4 Saker som skal behandles på møtet

Risikovurdering av pærebrann

VKM har mottatt et utkast til en bestilling der Mattilsynet ber om en risikovurdering av karanteneskadegjøreren *Erwinia amylovora*, som forårsaker plantesykdommen pærebrann.

Bakgrunn for bestillingen er at Mattilsynet har fått i oppdrag fra LMD å gjennomføre en kost-nyttevurdering av forvaltningstiltak mot pærebrann og heksekost. I oppdraget fra LMD inngår også å vurdere om VKMs risikovurdering av pærebrann fra 2007 bør oppdateres, evt. om nye vurderinger bør innhentes. Dette med bakgrunn i at det fra enkelte hold stilles spørsmål ved deler av datagrunnlaget for konklusjonene i vurderingen. Mattilsynet begrunner også bestillingen med at det siden 2007 har skjedd en utvikling av situasjonen mht. denne sykdommen i Norge, og at det også er tenkelig at det kan ha kommet ny kunnskap om pærebrann.

Faggruppen fikk tilsendt bestillingsutkastet i forkant av møtet. Utkastet ble diskutert og faggruppen kom frem til at det ikke er faglig grunnlag for en oppdatering av VKMs risikovurdering fra 2007, med følgende begrunnelse:

- Siden 2007 er det kommet en god del vitenskapelige studier på skadegjøreren, men de dreier seg for det meste om nye molekyllære diagnosemetoder, vert-parasittforhold og resistensbiologi. Det er lite nytt om ting som kunne være relevant for en ny risikovurdering, slik som klimatiske forhold av betydning for infeksjon, og andre lands erfaringer med bekjempelse, særlig med tanke på våre naboland.
- Et medlem i faggruppen har jevnlig kontakt med eksperter og forvaltning i andre land med pærebrann, og ser at det er publisert lite nytt om skadegjøreren. Det foreligger mye erfaringer i de ulike landene, men ikke i form av noe som VKM kan bruke.
- Mangel på norske, fenologiske data for vertplanten er fortsatt den største kilden til usikkerhet når det gjelder videre spredning av skadegjøreren til andre deler av landet. I Norge har vi fenologiske data for ett år, det samme som kom med i risikovurderingen i 2007. Det er behov for flere år sammenhengende data eller gjentakende over lengre tid. Dette er en jobb som er mulig å gjennomføre, men ikke i regi av VKM.
- Som Mattilsynet påpeker i utkastet til bestillingen så har skadegjøreren siden 2007 spredt seg til 13 nye kommuner. Men utbredelsen er fortsatt begrenset til kyststrøkene i de samme klimasoner. I så måte er dette ikke noe nytt i forhold til hva VKM konkluderte i 2007.

I tillegg har faggruppen følgende kommentarer til Mattilsynets utkast til bestilling:

- Bestillingen er komplisert og vanskelig å tolke i måten den henviser til diverse regelverk. Spørsmålene til VKM må konkretiseres for at det skal komme tydelig frem hva VKM skal vurdere.
- VKM kan ikke forholde seg til mulige argumenter mot VKMs risikovurdering fra 2007, da VKM ikke har mottatt noen innsigelser mot vurderingen.
- Det vil ikke være mulig for VKM å overholde fristen som Mattilsynet foreslår.

Vedtak: VKM anbefaler at Mattilsynet ser nærmere på om de vil omformulere bestillingen til å omfatte noen enklere spørsmål som det vil være mulig for faggruppen å besvare innenfor fristen.

Risikokarakterisering av løvreflisimport fra Nord-Amerika

Faggruppen ferdigbehandlet denne saken på sitt møte 15. november 2012, og rapporten ble vedtatt med noen endringer. Sekretariatet og prosjektgruppen har fulgt opp disse vedtatte endringene i ettertid. Det er imidlertid noen punkter i rapporten som fortsatt må avklares. Faggruppen gikk igjennom disse punktene og kom frem til en endelig avklaring.

Vedtak: Faggruppen er med dette ferdig med sin behandling av vurderingen. Vedtatte endringer vil bli gjort av sekretariatet og prosjektgruppen, og en endelig vurdering vil bli overlevert Mattilsynet i mai 2013. Vurderingen vil bli publisert på vkm.no ca. en uke etter oversendelse.

5 Status for øvrige saker i faggruppen

Vurdering av kunnskap om økologisk produksjon og økologisk produsert mat

VKM har mottatt en bestilling fra Mattilsynet der de ber om en vurdering av kunnskap om økologisk produksjon og økologisk produsert mat. Mattilsynet har funnet det hensiktsmessig å dele vurderingen, og dermed også spørsmålene i bestillingen, i tre hovedgrupper:

1. Plantehelse – planteproduksjon
2. Dyrehelse – dyrevelferd og fôr
3. Human helse – mat

Prosjektgruppen for del 1 Plantehelse – planteproduksjon er i gang med sitt arbeid. Så langt har det vært to møter i gruppen. Leif Sundheim og sekretariatet orienterte fra arbeidet. Prosjektgruppen får hjelp fra biblioteket på Nasjonalt folkehelseinstitutt til å komme frem til en god søkestrategi for alle temaene prosjektgruppen skal behandle. Søkene vil bli klare før sommeren. Det er noe uklart hvordan prosjektgruppen vil fremstille overvåkingsdataene for plantevernmidler for å besvare spørsmålet om nivåforskjellene av plantevernmidler mellom økologisk og konvensjonelt dyrkede råvarer. Prosjektgruppen er i dialog med koordinatorene i sekretariatet som skal koordinere arbeidet med plantevernmidler i humanhelsedelen av bestillingen. Et innspill fra faggruppen på dette er at det i fremstillingen bør skilles mellom nivåer av ugrasmidler og andre typer midler.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Innspillene fra faggruppen vil bli tatt opp på neste møte i prosjektgruppen.

6 Orientering fra Mattilsynet

Vurdering vedrørende *Agrilus planipennis*

Faggruppen har tidligere mottatt og diskutert et første utkast til en bestilling der Mattilsynet ber VKM om en vurdering av potensialet for innførsel, etablering og skade av *Agrilus planipennis* i Norge, samt en vurdering av effektivitet av aktuelle plantesanitære tiltak rettet mot de viktigste potensielle innførselsveiene for denne arten. *Agrilus planipennis* er rapportert som en planteskadegjører bl.a. på ask (arter i slekta *Fraxinus*). Den er oppført på EPPOs A2 liste, hvilket innebærer at EPPO anbefaler at medlemsland som befinner seg i risikoutsatt område regulerer arten som en karanteneskadegjører. *Agrilus planipennis* finnes utbredt i Asia og er introdusert til USA og Canada. Det har vært antatt at smittet tre-emballasje har vært innførselsveien til USA/Canada. I Europa er arten kun rapportert fra Russland (der det er utbrudd i Moskva-området).

Mattilsynet vil benytte risikovurderingen fra VKM som grunnlag for å vurdere om *A. planipennis* bør reguleres som karanteneskadegjørere i Norge og om spesifikke plantesanitære tiltak bør innføres for å hindre introduksjon av denne planteskadegjøreren.

Mattilsynet hadde et utkast til bestillingen ute til høring i sommer. Det kom ingen innspill på høringen. Det foregår en del arbeid med denne skadegjøreren i EPPO, blant annet har EPPO oppdatert sin PRA for skadegjøreren. Denne PRA'en er ikke publisert ennå. Mattilsynet avventer resultatene fra dette arbeidet før en eventuell bestilling ferdigstilles. Mattilsynet ser for seg at VKM først og fremst vil kommentere EPPOs PRA med hensyn til norske forhold. Men dersom EPPOs PRA gir de svarene Mattilsynet trenger så vil det ikke være behov for en vurdering fra VKM.

Vedtak: Bjørn Økland, som sitter i skogpanelet i EPPO, og Mattilsynet vil undersøke status for EPPOs PRA. Forhåpentlig vil det være mulig for Mattilsynet å si mer om behovet for en VKM-vurdering og å komme med en oppdatert bestilling på dette i forkant av neste faggruppemøte 19. juni 2013. Mattilsynet vil starte opp allerede nå med å hente inn importdata for vertplanter til skadegjøreren, spesielt *Fraxinus* spp. Det er viktig at denne informasjonen er på plass før VKM starter sitt arbeid. Faggruppen foreslår følgende medlemmer av prosjektgruppen som skal lage utkastet til VKMs vurdering: Bjørn Økland, Leif Sundheim og Trond Rafoss, som er medlemmer av faggruppen for plantehelse og Daniel Flø ved Norsk Institutt for Skog og Landskap. Direktøren i VKM skal til slutt godkjenne sammensetningen av prosjektgruppen. Denne prosjektgruppen vil i så fall kunne starte sitt arbeid i august 2013.

Vurderinger vedrørende *Anoplophora glabripennis*

Faggruppen har tidligere mottatt og diskutert et første utkast til en bestilling der Mattilsynet ber VKM om en vurdering av potensialet for innførsel, etablering og skade av planteskadegjøreren *Anoplophora glabripennis* i Norge. *Anoplophora glabripennis* er rapportert som en planteskadegjørere på flere arter av løvtrær, bl.a. lønn. *Anoplophora glabripennis* er utbredt i Asia og er introdusert til USA. Det antas at tre-emballasje kan ha vært innførselsveien til USA. Også i Europa er det gjort flere funn av *A. glabripennis* i tre-emballasje brukt i forbindelse med importerte varesendinger. Det har også vært rapportert enkelte utbrudd som er under bekjemping i en del europeiske land.

Mattilsynet vil benytte en eventuell risikovurdering fra VKM som grunnlag for å vurdere om *A. glabripennis* bør reguleres som karanteneskadegjørere i Norge og om spesifikke plantesanitære tiltak bør innføres for å hindre introduksjon. Mattilsynet er imidlertid usikre på om det er behov for en slik risikovurdering, eller om de har fått svarene de trenger gjennom VKMs risikovurdering av *Anoplophora chinensis*. Mattilsynet oppfatter det slik at *A. glabripennis* er en mer nordlig art enn *A. chinensis*. Faggruppen konkluderte i sin risikovurdering av *A. chinensis* at denne vil kunne etablere seg i Norge. Vil man ut fra dette kunne slutte at sannsynligheten for etablering og skadeomfang i Norge vil være vel så stor for *A. glabripennis*?

Vedtak: Mattilsynet vil ha en dialog med Bjørn Økland for å avklare behovet før et eventuelt bestillingsutkast oversendes. Faggruppen har ikke kapasitet til å jobbe med både *Anoplophora glabripennis* og *Agrilus planipennis* samtidig. Mattilsynet kan eventuelt velge å bytte på rekkefølgen i forhold til bestilling og tidsramme.

7 Møter og annet av felles interesse

I Wuhan i Kina den 30. juli til 1. august foregår den tredje «Annual International Symposia of Mycology». Dette er en del av «BIT's 3rd Annual World Congress of Microbes – 2013». I sesjonen «Plant Pathogenic Fungi» vil Leif Sundheim presentere deler av VKMs arbeid med mykotoksiner i korn. Tittelen på presentasjonen er «Risk Assessment of Mycotoxins in Norwegian Cereals».

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

8 Nytt fra sekretariatet

Bemanning i sekretariatet - status

I begynnelsen av mars fikk sekretariatet fire nye medarbeidere: Gisle Solstad er ny administrasjonssjef, Edgar Rivedal er ny koordinator for faggruppen for plantevernmidler og Gro Harklou Mathisen er ny koordinator for faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk. Anne-Marthe Jevnaker startet som ny koordinator for faggruppen for GMO 1. april. Alle stillinger i sekretariatet er nå besatt.

Helse- og omsorgsministeren besøker Vitenskapskomiteen for mattrygghet

Helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre vil besøke sekretariatet 3. mai. Gjennom besøket ønsker sekretariatet å gi statsråden et innblikk i hvordan VKMs uavhengige, vitenskapelige risikovurderinger bidrar til fundamentet i folkehelsearbeidet, og spesielt hvordan de inngår i arbeidet med å sikre trygg mat til hele befolkningen.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

9 Nytt fra EFSA

Arild Sletten orienterte om sin deltakelse i EFSA's pågående risikovurdering av *Phytophthora fragariae* Hickman som forårsaker rød marg i jordbær. VKMs risikovurdering fra 2010 gir en nyttig bakgrunn for arbeidet. Arbeidsgruppen består av to eksterne eksperter, to medlemmer av EFSA's plantehelsepanel og en person fra EFSA sekretariatet. Sletten finner arbeidet svært lærerikt, og EFSA's systemer for ekstranett og litteraturtilgang/gjennomgang er imponerende.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

10 Eventuelt

Ingen saker.

11 Nye møtedatoer

Neste møte i faggruppen er 19. juni 2013.